

[Udenrigsministeren.]

selvfølgelig andre årsager til afspændingen, ikke mindst den indre udvikling i østlandene; men forsvarsalliancernes eksistens er en væsentlig forudsætning for denne tendens til afspænding. Heraf følger, at vi må anse det for lykkeligt, at disse alliancer fortsætter, indtil de tilgrundliggende politiske problemer, herunder først og fremmest Tysklandsproblemet, er blevet løst. Jeg tror, at hvis man en dag, som nogle anbefaler, pludselig afskaffede alliancerne, ville Tysklandsproblemet simpelt hen aldrig blive løst, i hvert fald ikke på nogen fredelig måde.

Hr. K. Helveg Petersen og hr. Gert Petersen nævnte også spørgsmålet om sammenhængen mellem afspændingen og Tysklands genforening, og jeg er enig i, at det spørgsmål er overordentlig vigtigt. Svaret er vel, at en løsning af det tyske problem må forudsætte en afspænding, forstået som et forbedret politisk klima med gensidig tillid, der kan gøre det muligt at acceptere politiske løsninger, som netop efter deres indhold forudsætter tillid. Jeg synes, det er lykkeligt, at vel nu de fleste og ikke mindst den tyske forbundsregering forstår, at den politisk-klimatiske afspænding må tilvejebringes først, inden der for alvor kan tages fat på de underliggende politiske problemer. Det, som det efter min opfattelse også gælder om at forstå, er, at opretholdelsen af rimelige forsvarsforanstaltninger, herunder forsvarssammenslutninger, er til gavn og ikke til skade for en sådan klimaforbedring. På den anden side er løsningen af de underliggende politiske problemer, først og fremmest Tysklandsspørgsmålet, på sin side en forudsætning for, at afspændingen kan blive endelig, varig og stabil. Dette er efter min opfattelse endnu en grund til, at forsvarsalliancerne må opretholdes, indtil slutstenen er lagt.

Hr. Gert Petersen talte om den nødvendige tilnærmelse mellem Tysklands to dele og anbefalede en anerkendelse af Østtyskland og Oder-Neissegrænsen. At en sådan tilnærmelse er ønskelig, kan vel alle være

enige med ham i. Den tyske forbundsregerings politik bygger herpå. Men måden, det skal gøres på, er jo et andet spørgsmål. Som hr. Gert Petersen vil vide, har Danmark som et nødvendigt led i den løsning på vore sikkerhedspolitiske problemer, som vi anser for den bedste, påtaget sig visse forpligtelser; som bl. a. medfører, at vi ikke kan anerkende Østtyskland. Det er én side af sagen. En anden er, om en almindelig anerkendelse af Østtyskland ville være til gavn for arbejdet på en endelig ordning af de politiske og sikkerhedsmæssige problemer i Europa. Personlig tror jeg ikke, at det ville være tilfældet. En sådan anerkendelse ville snarere bidrage til at fastlåse Tysklands nuværende deling, hvis afslutning selvfølgelig må være det nødvendige og væsentlige led i en endelig ordning. Men mest afgørende for mig er den betragtning, at det først og fremmest er det tyske folk selv og det tyske folks repræsentanter, der må finde frem til klarhed over disse spørgsmål. At presse en udvikling frem, som ikke er tilstrækkeligt grundfæstet i Tyskland selv, tror jeg ville kunne få yderst alvorlige konsekvenser for det samlede Europa.

Hr. Gert Petersen sagde, at kravet om Tysklands genforening på grundlag af selvbestemmelsesretten ikke er realistisk, og det kan man jo give ham ret i, hvis der hermed menes, at en sådan løsning forudsætter politiske betingelser, som ikke er til stede i dag. Når hr. Gert Petersen videre sagde, at Tysklands deling var resultatet af magtpolitiske realiteter, må man selvsagt give ham ret. Men når hr. Gert Petersen så går videre og siger, at Tysklandsspørgsmålet må løses på grundlag af ligeberettigelse mellem Vesttyskland og Østtyskland, så har jeg lidt svært ved at følge ham. Jeg har svært ved at sætte et lighedstegn mellem to samfund, når befolkningen i det ene af disse samfund på intet tidspunkt har haft lejlighed til frit at give sine synspunkter til kende, mens det andet i lang tid har været båret af demokratiske statsformer med fri meningsdannelse og fri meningstilkendegivelse.